

Informacinis biuletenis

Nr. 26

Įvaikinimas

SUPORAVIMAS: SĄLYGOS IR KRITERIJAI

Suporavimas yra konkretaus vaiko pasiūlymas šeimai, atitinkančiai įvaikintojams keliamus reikalavimus. Tai dar nėra sprendimas dėl įvaikinimo. Suporavimas yra viena svarbiausių įvaikinimo stadijų (jei vėliau jis patvirtinamas teismo sprendimu dėl įvaikinimo), nes visam gyvenimui pakeičia vaiko ir šeimos gyvenimus. Taigi, tai reikalauja didelės atsakomybės.

Suporavimas jokių būdu negalimas būsiniams tėviams renkantis vaiką iš grupės. Pirmiausiai, yra įrodyta, kad toks pasirinkimas negarantuoja įvaikinimo sėkmės; pasirinkimas grindžiamas išoriniais bruožais ir pirmu išpūdžiu, kas negarantuoja vaiko prisirišimo prie šeimos. Antra, vaikui nėra didesnės traumos kaip matyti atvykstančius norinčius įvaikinti asmenis ir renkantis įvaikinti vieną iš jo grupės vaikų. Tokia patirtis palieka vaiką su nuoskauda, kad jo buvo atsisakyta.

Suporavimas turėtų vykti prieš tai, kai vaikas su būsimaisiais tėviais susitinka asmeniškai.

Suporavimas yra atsakomybė, kurią turėtų prisiimti profesionalų, dirbančių vaiko teisių apsaugos srityje, komanda (daugiausiai psichologai ir socialiniai darbuotojai – teisininkas galėtų pagelbėti įvertindamas teisinius aspektus).

Suporavimas vykdomas remiantis bylomis: vaiko byla ir skirtingų įvaikinti siekiančių šeimų bylomis, iš kurių bus parinkta viena šeima. Tai reiškia, kad bylos turi būti kaip galima išsamesnės.

Nėra kažkokios stebuklingos formulės kaip reikia suporuoti. Kaip bebūtų, labai svarbu, kad kompetentinga institucija nustatytų kriterijus, pagal kuriuos turėtų dirbti tos institucijos darbuotojai arba agentūros, atsakingos už

suporavimą vykdant tiek nacionalinį, tiek tarptautinį įvaikinimą. Parinktos šeimos savybės turėtų atitikti vaiko temperamento, asmenines, fizines, psichologines ir emocines savybes ir poreikius. Šeima turi būti pajėgi susidoroti su problemomis, kurios vaiką įvaikinus ar jo paauglystėje gali kilti dėl anksčiau patirtų traumų ar trūkumų. Jei vaikas turi specialių poreikių, susijusių su jo fizine (pavyzdžiui, neįgalumas) ar asmenine (amžius, broliai/seserys, traumos) būseną, būsimoji šeima turi būti pajėgi su jais susidoroti. Taigi išsamios būsimų tėvių ir vaikų bylos yra labai svarbu; ypač pareiškėjų byloje turėtų būti atskleidžiama jų gyvenamoji aplinka ir kaip vaikas galės į ją integruotis.

Suporavimas taip pat turėtų atspindėti pasirinkimą, kurio dėka vaikas su savo naująja šeima jausis patogiai. Nors suporavimas ir nėra galutinis sprendimas dėl įvaikinimo, bet tik pasiūlymas, kuris turi būti patvirtintas, tačiau jis vis tiek turi būti vykdomas atsargiai, nes jam nepavykus kenčia tiek būsimi tėviai, tiek vaikas.

Poruodami vaiką su tėviais specialistai turėtų, kiek tai įmanoma ir kiek tai atitinka geriausius vaiko interesus, atsižvelgti į vaiko biologinės šeimos norus, jei jie išreiškė kažkokių pageidavimų. Kai taip atsitinka, specialistai turėtų stengtis užtikrinti tęstinumą ir bendrai

dirbti su vaiku, jo biologine šeima ir būsimais tėviais.

Kiek įmanoma, kompetentingos institucijos, ieškodamos vaikui tinkančios įvaikinti šeimos, turėtų tartis su globos namais, kuriuose auga vaikas, nes tik jie geriausiai jį pažįsta, žino jo nuomonę ir gali pasakyti, kokia šeima geriausiai atitiktų vaiko poreikius ir interesus.

Dar prieš parinktai šeimai susipažįstant su vaiku, pasiūlymas turėtų būti pateiktas parinktai šeimai patvirtinti. Būdas, kaip tinkamiausia šeima yra parenkama, gali skirtis, ypač vykdant tarptautinį įvaikinimą, nes šiuo atveju parinkimo atsakomybę dalijasi vaiko kilmės valstybės ir priimančios valstybės specialistai.

Pasiūlymo aptarimas su šeima sumažina rizikos galimybę atsisakyti vaiko. Pasiūlymą būsimiems tėviams turėtų pateikti specialistai, kartu paaiškindami vaiko asmens duomenis, esančius byloje, su visomis jo silpnybėmis ir stipriosiomis pusėmis. Rekomenduojama iš karto nerodyti vaiko nuotraukų, kad būsimieji tėviai nesusikoncentruotų į vaiko išvaizdą. Jei vaikas turi specialiųjų poreikių, ypatingai svarbu duoti tėviams pakankamai laiko apsispręsti prieš sutinkant vaikintis. Jei būsimieji tėviai nėra įsitikinę dėl konkretaus vaiko, geriau būtų, jei jie atsisaktų pasiūlymo prieš susitikdami su vaiku taip išvengiant traumos abiem pusėms.

Daugiau informacijos:

Schofield Gillian; Beek Mary „Prieraišumo vadovas globai ir įvaikinimui“ *BAAF* (Didžiosios Britanijos globos ir įvaikinimo asociacija), Saffron House, 6-10 Kirby Street, London EC1N 8TS, UK; www.baaf.org.uk; 2006, 450 psl.